

Kdy a odkud doputovaly do našeho kraje dudy, nevíme. Zatím nejstarší objevená zpráva pochází z roku 1446 a informuje o rvačce v Drahoně, při níž kuřimanskému dudákovi zničili dudy a loutnistovi loutnu. V dalších stoletích u nás zmínky o dudách přibývají, což mj. svědčí o všeobecné oblíbě tohoto nástroje. Přímo o Strakonících dokonce místní rodák F. L. Čelakovský napsal: „*Město Strakonice pro tento hudební nástroj široko daleko na slovo vzato.*“ (Mudroslovi, 1852)

Na Strakonicku se dodnes traduje pověst o obrích dudách, situovaná do první poloviny 16. století, kdy byl maľtezkým generálním převorem hrabě Jan z Rožmberka (1511–1532). Ten přijel s hosty na honu, a aby je překvapil, nechal zhotovit obrí dudy. Vyrobit je přý ovcák a současné dudář Matěj Vácha z nedalekého hubenovského dvora. Na obrí měch přý spotřeboval dvacet kozlích kůží, zhotovil k němu osm píšťal a tři plechové trouby (huky). K nástroji udělal speciální nosítka, která museli nést čtyři silní nosiči. Na strakonický hrad se dudy vezly na voze taženém dvěma páry volů. Osm dudácků hrálo na osm píšťal, osm nádymačů do nich foukalo vzduch. Měly přý tak silný zvuk, že když začaly ve Strakonících hrát, zborily v Hubenově dva komíny a třetí zůstal na rozspání. Bylo je slyšet na dvě míle a každý při nich mohl v té vzdálenosti tancovat. Protože se všichni zvedavci na nádvoří ani nevesli, nosili pak velké dudy ulicemi města a na některých místech se na ně hrálo.

Vrch Kuřidlo je díky svému protaženému tvaru od západu k východu přirozenou přírodní spojnici Dražejova a Strakonice. Byl pravděpodobně kultovním místem pohanských rituálů a jméno mu dal dým stoupající z obětích ohňů starých Keltů a Slovanů. Možné je, že za svůj název však vděčí jen kouřící stoupajícímu z mnoha mířů při těžbě bukového bohatství vrchu.

Původní české dudy byly dechové, zásobní měch se nafukoval ústy. Začaly ustupovat v 19. století, ale ještě v první polovině 20. století bylo možno hráče na dechové dudy občas slyšet. Dnes se užívají dudy dmychací měch zvané „pukl“. Namísto namáhavého nafukování ústy se používá dmychací měch ovládaný paží. Výhodou je, že dudák může bez problémů hrát a zároveň zpívat. Dudáci bývali vítanými hosty nejen při muzikách, ale třeba i o masopustu, pouti, posvíceních, svatbách. Roku 1806 přý dudy zazněly ve strakonickém kostele dokonce o středověčerní půlnocní mši.

FOTO: archiv města Strakonice, Muzea středního Pootaví

Kuřidlo hill Giant bagpipes

An ancient legend has survived to this day, telling the story of huge bagpipes. The story takes place in the first half of the 16th century, when John, the Duke of Rožmberk, was the Maltese Prior. He had manufactured huge bagpipes, that were brought to Strakonice Castle on a carriage drawn by two pairs of oxen. Eight bagpipers played eight pipes and eight blowers blew air into them. People could hear the bagpipes two miles away and everyone within that distance could dance to the music.

The original Czech bagpipes were wind instruments with stock bellows that were inflated by the mouth. These bagpipes began to disappear in the 19th century, but you could still hear a piper playing an instrument like that in the first half of the 20th century. Today, bellows-blown bagpipes called „pukl“ are used. The laborious inflation by the mouth was replaced by an arm-operated bellows. The advantage is that the piper can play and sing at the same time without problem. Pipers not only used to be welcomed guests at music gatherings and concerts, but also on occasions like Shrovetide and at carnivals, feasts and weddings. It is said that bagpipes even sounded in the Strakonice church during midnight mass on Christmas Eve in 1806.

Thanks to its elongated shape from west to east, Kuřidlo peak is a natural connection between Dražejov and Strakonice. It was probably a cult site of pagan rituals and was named after the smoke rising from the sacrificial fires of the ancient Celts and Slavs.

